

SERIE DE AUTOR

MIÉVILLE

, CHINA
MIEVILLE

ORAȘUL AMBASADEI

Traducere din limba engleză și note
de Liviu Radu

PALADIN

Pentru Jesse

Le sunt foarte recunoscător următoarelor persoane:

Mark Bould, Mic Cheetham, Julie Crisp,
Andrea Gibbons, Chloe Healy, Deanna Hoak,
Simon Kavanagh, Peter Lavery, Amy Lines,
Farah Mendlesohn, David Moench, Tom Penn,
Max Schaefer, Chris Schlupe, Jesse Soodalter,
Karen Traviss, Jeremy Trevathan
și tuturor celor de la Macmillan și Del Rey.

„Cuvântul trebuie să comunice *un lucru* (altul decât el însuși)“
Walter Benjamin, *Despre limbajul în sine și despre limbajul omului*

Toți copiii ambasadei văzuseră nava aterizând. Profesorii și părinții cu schimbul le-o desenaseră cu multe zile în urmă. Un perete al încăperii fusese dedicat ideilor lor. Trecuseră secole de când navele cosmice nu mai scoteau foc, așa cum își imaginaseră ei că făcea nava aceea, dar tradiția cerea ca în reprezentările acestora să apară o astfel de flacără în urma lor. Și eu desenasem navele în felul acela, atunci când fusesem copil.

M-am uitat la desene și omul de lângă mine s-a aplecat și el asupra lor.

— Ia te uită, am spus eu. Vezi? Țsta ești tu.

O figură la fereastra navei. Omul a zâmbit. S-a prefăcut că apucă un volan, asemenea siluetei desenate schematic.

— Ne cerem scuze, am zis eu, făcând semn către desene. Suntem cam mărginiți...

— Nu, nu, a spus pilotul.

Eram mai în vârstă decât el, îmbrăcată elegant și foloseam jargonul când îi povesteam ceva. Îi făcea plăcere să mă vadă agităndu-mă în jurul lui.

— Oricum, a spus el, nu-i... Oricum, e o chestie uluitoare. Să vii aici. La margine. Unde doar Dumnezeu știe ce-i dincolo.

Se referea la Balul Sosirii.

Existau și alte petreceri: sezoniere, de debut în societate, cele organizate la absolviri și la sfârșit de an școlar, cele trei Crăciunuri din decembrie; dar Balul Sosirii a fost

întotdeauna cea mai importantă. O astfel de petrecere se ținea la intervale neregulate și avea loc doar rareori, depinzând de capriciile mișcărilor comerciale. Trecuseră ani de zile de la ultimul Bal.

Sala Diplomației era înțesată. Printre membrii ambasa-dei se amestecau agenți de pază, profesori și medici, artiști locali. Se mai găseau delegați din comunitățile exterioare izolate, precum și fermieri-schivnici. Mai existau câțiva nou-sosiți din lumea din *afară*¹, în haine pe care localnicii aveau să le imite curând. Echipajul trebuia să plece peste o zi sau două. Balul Sosirii avea loc întotdeauna la sfârșitul vizitei, ca și cum s-ar fi sărbătorit în același timp și sosirea, și plecarea.

Un septet de coarde interpreta ceva. Unul dintre membrii acestuia era prietena mea Gharda, care m-a văzut și s-a încruntat a scuză pentru giga lipsită de subtilitate pe care o cântau. Femei și bărbați tineri dansau. Reprezentau un exemplu stânjenitor pentru șefii lor și pentru cei mai în vârstă, care se legănau sau se răsuceau într-o piruetă caraghios de țeapănă, spre încântarea colegilor mai tineri.

Lângă expoziția temporară a ilustrațiilor făcute de copii se aflau exponatele permanente din Sala Diplomației: uleiuri și guașe, fotografiile bi sau tridimensionale ale personalului, Ambasadorilor și atașajilor; chiar și ale Gazdelor. Ele ilustrau istoria orașului. Plante cățărătoare ajungeau, în capătul de sus al lambriurilor, la o cornișă în stil deco de unde se desfăceau într-o draperie groasă. Lemnăria fusese proiectată să le susțină. Frunzișul lor era deranjat de camere-viespi de mărimea unui deget, care vânau imagini pe care să le transmită.

Un paznic care-mi fusese prieten cu ani în urmă m-a salutat, făcându-mi un semn scurt cu proteza lui. Silueta i

¹ Ulterior, se va vedea că termenul „afară” este folosit de Avice cu sensul de lume exterioară, de dincolo de immer.

se zărea în dreptul unei ferestre înalte și late de câțiva metri, prin care se vedeau orașul și Dealul Nuferilor. Dincolo de pantă se afla nava, încărcată cu mărfuri. Dincolo de kilometri întregi de acoperișuri, dincolo de biserica-far roti-toare se aflau centralele electrice. Fuseseră deranjate de aterizare și, după câteva zile, erau încă neastâmpărate. Le vedeam cum se agitau.

— E din cauza ta, am spus arătându-i-le omului cu volanul. E vina ta.

A zâmbit, dar era numai pe jumătate atent. Fusesse distras de mulțimea de lucruri drăguțe. Era prima sa aterizare.

Mi s-a părut că am recunoscut un locotentent pe care-l văzusem la o altă petrecere. Ultima lui sosire, cu ani în urmă, avusese loc când în ambasadă era o toamnă blândă. Mersese împreună cu mine prin frunzișul grădinii de la etaj și privise orașul în care nu era toamnă, nici vreun alt anotimp pe care să-l fi putut recunoaște.

Am mers prin fumul ce se ridica din tăvile cu rășină stimulative și mi-am luat rămas-bun. Câțiva străini care-și terminaseră mandatul plecau, și împreună cu ei un mic număr de localnici care ceruseră – și li se oferise – dreptul de a pleca.

— Dragă, o să-ncepi să plângi? m-a întrebat Kayliegh, dar nu era adevărat. Ne vedem mâine, poate și poimâine. Și poți...

Știa că acea conversație avea să fie atât de dificilă, încât aveam să-i punem capăt. Ne-am îmbrățișat până când ea a ajuns, în cele din urmă, cu ochii plini de lacrimi și, în același timp, gata să râdă. Mi-a spus:

— Tu, dintre toți, ar trebui să știi cel mai bine de ce plec.

— Știu, prostănaco, și te invidiez, i-am spus eu.

Îmi dădeam seama că-și zicea: „Tu ai ales“ – și era adevărat. Fusesem gata să plec, dar, cu o jumătate de an în

urmă, ultimul miab¹ aterizase cu vești șocante despre cine și ce era pe drum. Chiar și atunci mi-am spus că o să mă țin de planul meu și o să plec *afară* când va sosi următorul ajutor. Pentru mine n-a fost o revelație adevărată când, în cele din urmă, naveta a traversat cerul și l-a părăsit urlând, iar eu mi-am dat seama că aveam să rămân. Scile, soțul meu, a bănuțit că așa am să fac, înainte să fi apucat să acționez.

— Când vor fi aici? a întreat pilotul.

Se referea la Gazde.

— Curând, i-am răspuns eu, fără să știu care era adevărul. Nu pe Gazde voiam eu să le văd.

Ambasadorii au sosit. Oamenii s-au apropiat de ei, dar nu s-au înghesuit. Întotdeauna rămânea un spațiu liber în jurul lor, o barieră a respectului. Afară, ploaia izbea ferestrele. N-am reușit să aflu nici de la prietenii mei, nici din sursele obișnuite, nimic din cele întâmplate în spatele ușilor închise. Cu nou-veniții importanți și controversați s-au întâlnit doar funcționarii superiori și consilierii lor, iar eu nu făceam parte dintre ei.

Mai mulți oameni se uitau spre intrare. I-am zâmbit pilotului. În încăpere intrau alți Ambasadori. Le-am zâmbit și lor, până când m-au recunoscut.

În curând, aveau să sosească Gazdele din oraș și ultimii nou-veniți: căpitanul și restul echipajului navei, atașatii, consulii și cercetătorii, poate și câțiva imigranți întârziați și, cel mai important dintre toți, noul și imposibilul Ambasador.

¹ Acronim pentru *message in a bottle* – mesaj într-o sticlă; aici, autorul folosește termenul pentru a descrie o navă fără pilot, care e aruncată în spațiul cosmic pentru a ajunge cu încărcătura la destinație, ca o sticlă cu un mesaj, aruncată în ocean.

PROLOG

Cufundătoarea
în immer

0.1

Când eram copii, jucam în Orașul Ambasadei un joc cu monede și cu resturi în formă de semilună, de mărimea unei monede, luate dintr-un atelier. Făceam asta întotdeauna în același loc, lângă o anumită casă, dincolo de piață, pe o stradă lăturalnică, în pantă, cu locuințe de închiriat, unde culorile reclamelor se estompau sub bolțile de iederă. Jucam în lumina atenuată a acelor ecrane vechi, lângă un zid pe care îl botezasem după obiectele cu care ne jucam. Îmi amintesc cum învățeam pe muchie o monedă grea de doi sou și cum cântam, în timp se mișca: „Răsuțește, apleacă, rât de porc, rază de soare“, până se bălângănea și cădea. Fața pe care o arăta moneda și cuvântul la care ajunseseam atunci când mișcarea înceta se combinau ca să desemneze o răsplată sau o pedeapsă.

Mă văd limpede în primăvara umedă, pe timp de vară, cu un zar în mână, certându-mă în privința interpretării cu alte fete și cu băieții. Nu aveam să ne jucăm niciodată în altă parte, deși despre casa aceea și despre locatarii ei se spuneau tot felul de povești care ar fi putut să ne facă să nu ne simțim în largul nostru.

Ca toți copiii, exploram cu atenție orașul nostru natal, fără zăbavă și conform unor anumite idei. În piață, mai mult decât tarabele, ne interesa o cămăruță creată prin scoaterea unor cărămizi dintr-un perete, aflată prea sus ca

să putem ajunge la ea. Detestam piatra enormă care marca marginea târgului – piatră care fusese spartă și lipită la loc cu mortar (pentru un scop pe care nu-l cunosc) – și bibliotecă, având creneluri și o armătură care mi se păreau nesigure. Tuturor ne plăcea colegiul, pentru pavajul neted din curtea sa, pe care jucăriile alunecau pe distanțe de mai mulți metri.

Eram un trib mic și zăpăcit, iar polițaii ne acuzau mereu de câte ceva, dar era suficient să spunem: „E în regulă, domnule, doamnă, noi tocmai...” și plecam. Coboram iute pe trepte și umpleam cu mulțimea noastră rețeaua de străzi, trecând pe lângă automatele vagaboande ale orașului, cu animale alergând printre noi sau după noi, pe acoperișurile joase, și, cu toate că ne opream ca să ne cățărăm în copaci sau pe vițe, ajungeam în cele din urmă în spațiul dintre orașe.

În marginea aceea a orașului, piețele și cotiturile aleilor noastre erau la început întrerupte de geometriile bizare ale clădirilor Gazdelor; apoi acestea deveneau din ce în ce mai multe, până le înlocuiau complet pe ale noastre. Sigur că încercam să pătrundem în orașul Gazdelor, unde străzile își schimbau înfățișarea, iar zidurile din cărămizi, ciment sau plasmă lăsau loc unor materiale mai vii. Eram sinceră în acele tentative, dar mă simțeam împăcată știind că aveam să dau greș.

Ne întreceam, provocându-ne între noi să mergem cât de departe se putea, străduindu-ne cât ne țineau puterile. Spuneam:

– Suntem urmăriți de lupi și trebuie să fugim.

Sau:

– Cine ajunge cel mai departe e vizir.

Când venea vorba despre cât de mult înaintasem spre sud, eram a treia din ceata noastră. Pe traseul nostru obișnuit exista un cuib al Gazdelor, în culori ciudate și minunate, priponit, cu funii pârâitoare din mușchi, de o îngrăditură

pe care Gazdele o făcuseră – din fandoseală – să semene cu unul dintre gardurile noastre din nuiiele. Mă cățăram pe ea, în timp ce prietenii mei fluierau din intersecție.

Mă văd cum eram pe vremea copilăriei mele și nu-i nimic surprinzător: figura mea de atunci e figura mea de acum, dar „încă nedesăvârșită“, cu aceleași buze strânse (sau zâmbet) cu aspect bănuitor, cu aceeași încruntare care, mai târziu, mă făcea să râd uneori; și, la fel ca acum, eram slăbănoagă și ageră. Încercam să nu respir și să înaintez cât mă țineau plămânii prin zona în care atmosferele se amestecau – trecând de ceva ce nu era chiar o graniță solidă, dar care, cu toate acestea, îmi făcea simțită prezența nemaipomenit de brusc: o tranziție gazoasă, brize cizelate cu mașinărie nanotehnice de mărimea unei particule și artă atmosferică reală –, toate acestea ca să scriu „Avice“ pe lemnul alb. Odată, într-un acces nemaipomenit de curaj, am mângâiat ancora din carne a cuibului, acolo unde se întrețeseau fâșiile. Am simțit-o tare, ca un dovleac. Am alergat gâfâind înapoi, la prietenii mei.

– Ai atins-o, au spus ei cu admirație.

Mi-am privit mâna. Aveam să ne îndreptăm spre nord, acolo unde bate aeoliul, și să ne comparăm realizările.

În casa lângă care ne jucam cu monedele locuia un bărbat liniștit și bine îmbrăcat. Reprezenta o sursă de neliniște locală. Uneori ieșea afară tocmai când ne adunam noi. Ne privea și-și strângea buzele într-un gest ce putea fi un salut sau un gest dezaprobat, apoi se întorcea și pleca.

Crezuserăm că înțelegeam despre ce era vorba. Greșeam, bineînțeles, dar ne strângeam lucrurile și plecam din locul acela, pentru că pe el îl consideram un ratat, iar prezența sa inoportună.

– Hei! ziceam eu în mai multe rânduri către prietenii mei, în timp ce individul apărea, iar eu îl arătam cu degetul, pe la spate.

L-am fi urmărit, dacă am fi fost curajoși, în timp ce mergea pe aleile mărginite de gard viu, către râu, către piață, către ruinele arhivei sau către Ambasadă. Cred că în două rânduri unul dintre noi a scos un strigăt nervos. Trecătorii ne-au atras imediat atenția să păstrăm liniștea.

— Dați dovadă de respect, ne-a certat un negustor de altstridii¹.

Și-a pus jos coșul cu scoici și a aruncat o privire spre Yohn, cel care țipase. Vânzătorul s-a uitat spre bătrânul întors cu spatele. Mi-am dat seama brusc, deși nu aveam cuvinte să-mi exprim starea, că furia sa nu era îndreptată în totalitate împotriva noastră și că reproșurile pe care ni le adresa reprezentau un semn de dezaprobare – măcar în parte – față de individul acela.

— Nu-s mulțumiți că locuieste acolo, ne-a spus tatăl din schimbul de seară, tăticul Berdan, când i-am povestit totul.

I-am istorisit totul de mai multe ori, descriindu-l pe bărbatul pe care-l urmărisem cu grijă, tulburați, și l-am întrebat pe tătic despre el. L-am întrebat de ce vecinii nu erau bucuroși că locuia printre ei, iar el a zâmbit stânjenit și m-a sărutat, urându-mi noapte bună. Am privit pe fe-reastră și n-am dormit. M-am uitat la stele și la luni, la sclipirea Epavei.

Pot să stabilesc cu precizie data următoarelor evenimente, pentru că au avut loc după ziua mea de naștere. Eram melancolică într-un fel care acum mă amuză. Era a treia șaisprezecime a lunii septembrie, o Dominzi. Stăteam singură, gândindu-mă la vârsta mea (o mică Buddha absurdă!) și răsucindu-mi banul de la ziua mea de naștere lângă zidul monedelor. Am auzit o ușă deschizându-se,

¹ Prefixul „alt”, folosit și în alte împrejurări de autor, este un germanism al cărui înțeles este acela de „vechi”.

dar nu mi-am ridicat privirea, așa că e posibil ca omul din casă să fi stat secunde bune lângă mine, în timp ce eu mă jucam. Când mi-am dat seama, m-am uitat în sus spre el, zăpăcită de spaimă.

— Fetișo – a spus el, făcându-mi semn – te rog să vii cu mine.

Nu-mi amintesc să mă fi gândit să fug. Se părea că nu aveam altceva de făcut decât să mă supun.

Casa lui era uimitoare. Avea o cameră lungă, plină de culori întunecate, înțesată cu mobilă, ecrane și figurine. Lucrurile se mișcau – erau automate care-și făceau treaba. Aveam și noi târători pe pereții creșei, dar nu se comparau cu tendoanele acelea cu frunze negre, lucioase, care alcătuiau ornamente și spirale atât de perfecte încât păreau a fi pictate. Pereții erau acoperiți de tablouri și de plasmе, mișcările lor modificându-se în timp ce intram. Informația se schimba pe ecrane cu formate străvechi. Umbre de mărirea unei mâini se mișcau printre plantele puse în ghivece, pe un ecran tridimensional care arăta precum tabla de șah a unui joc.

— Prietenul tău, a spus bărbatul, arătând spre canapea. Pe acesta zăcea Yohn.

I-am pronunțat numele. Își pusese picioarele încălțate cu cizme pe tapițerie, iar ochii îi erau închiși. Era roșu la față și respira șuierător.

M-am uitat la bărbat, speriată că putea să-mi facă și mie ceea ce îi făcuse lui Yohn, pentru că trebuie să-i fi făcut ceva. Individul nu mă privea în ochi, își făcea de lucru cu o sticlă.

— L-au adus la mine, a spus el, apoi a privit în jur, ca și cum ar fi căutat ceva care să-l inspire cum să-mi vorbească. Am chemat polițiștii.

M-a invitat să mă așez pe un scaun, lângă prietenul meu care abia mai respira, și mi-a turnat un tonic într-un pahar. M-am uitat bănuitoare la băutura până când a sorbit și el

din ea, a înghițit și mi-a dovedit că făcuse asta respirând cu gura deschisă. Mi l-a pus în mână. M-am uitat la gura lui, dar n-am văzut nicio conexiune.

Am sorbit din ceea ce-mi dăduse.

— Polițiștii urmează să sosească, mi-a spus el. Te-am auzit jucându-te. M-am gândit că l-ar ajuta dacă ar avea un prieten lângă el. Poți să-l ții de mână.

Am lăsat paharul jos și am făcut ce-mi ceruse.

— Poți să-i spui că ești aici, să-i spui că va fi bine.

— Yohn, eu sunt. Avice.

După o perioadă de tăcere, l-am mângâiat pe Yohn pe umăr și i-am zis:

— Sunt aici. Yohn, o să fie bine.

Îngrijorarea mea era reală. Așteptam să-mi spună ce să mai fac, iar bărbatul a clătinat din cap și a zâmbit.

— E suficient să-l ții de mână, mi-a spus.

— Ce s-a întâmplat, domnule? am întrebat.

— L-au găsit. Se dusesse prea departe.

Sărmanul Yohn părea foarte bolnav. Știam ce făcuse.

Yohn era al doilea din grup când venea vorba despre înaintarea spre sud. Nu se compara cu Simmon, cel mai bun dintre toți, dar Yohn putea să-și scrie numele pe gard la câteva șipci mai departe de locul în care puteam s-o fac eu. În decurs de câteva săptămâni, ajunsese să-mi țin răsuflarea tot mai mult timp, iar semnul meu se apropiase mult de al lui. Prin urmare, trebuia să fi exersat în secret. Se îndepărtase prea tare de suflul aeolilor. Mi-l imaginam gâfâind, stând cu gura căscată și inspirând zgomotos aerul usturător al zonei de tranzit, încercând să se întoarcă, dar poticnindu-se din cauza toxinelor și din lipsă de oxigen curat. Probabil că se prăbușise, inconștient, și respirase amestecul acela neplăcut timp de câteva minute.

— L-au adus la mine, a spus din nou bărbatul.